

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HOMMUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 3.

Fredagen den 18 januari 1889.

2:dra årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen försnummerförsäljning.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11 och 4—5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Infaller helgdag på fredagen, ut- gifves tidningen näst föreg. eller nästfölj. söckendag.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i boklädorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	---	---

❖ "Mammas älskling". ❖

(En af våra yngre, mest begåfvade skulptörer, hr Augustinus Wallenberg, exponerade för någon tid sedan här hufvudstaden en förtjusande liten byst, »Mammas älskling» benämnd, hvilken såväl från den stora publiken som af den ofta mera kinkiga tidningskritiken rönt varmt erkännande. Nedan stående lilla poem ansluter sig till hr Wallenbergs vackra arbete; konstnären har sjelf tecknat vignetten, der våra läsarinor återfinna en skiss af »Mammas älskling».)

*N*i gingo i konstsalongen
— det var en öppnings-
dag —
förnumstige recensenter
och »hela staden» — och jag.

Färgbjerta jättedukar
i dämpadt middagsljus,
och rundt om sorlande ska-
ror
och dryftande tungors brus.

Mitt gamla vana öga
var redan genomtrött:
det gamla vanliga non-
sens
den nya ledan födt.

Just då i ett hörn af salen,
af mängden förbisedt,
jag fann i dracenans skugga
en enkel statyett.

emellan fyra väggar
— hur låga och kära dock —
ser dina blåa ögon
och ser din gula lock

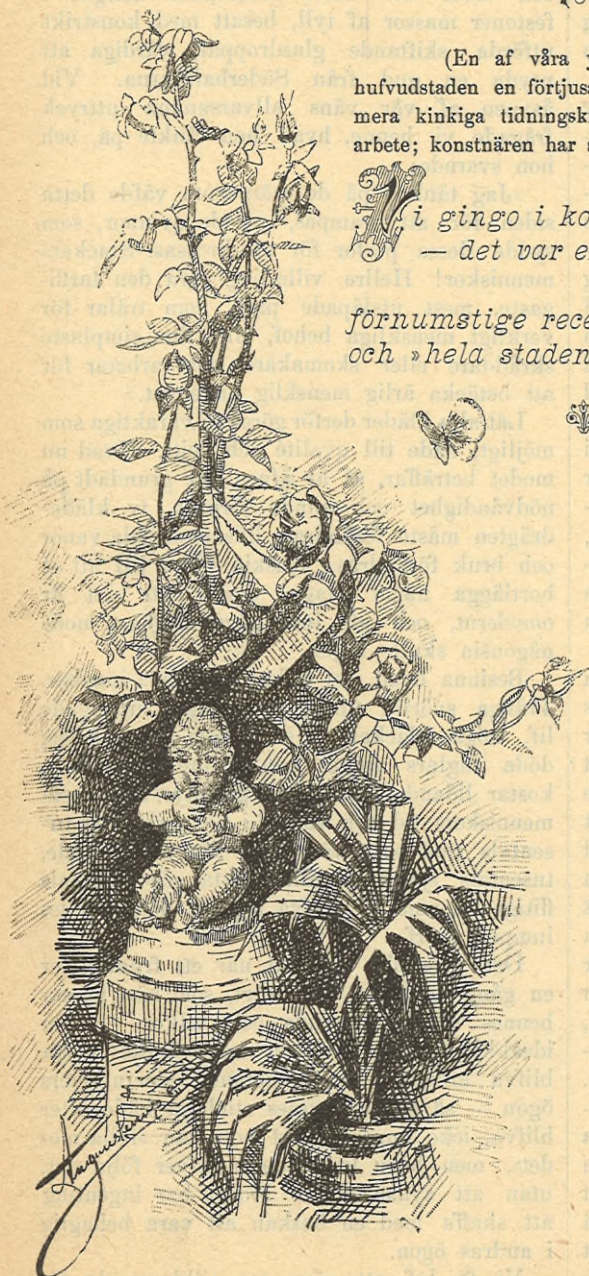
I gråa leran formad
en pyssling, ur vaggan väckt,
leker med späda fingrar
i naken oskuldsdrägt...

och dina hvita händer
så ömt och samvetsgrant
svepa varma täcket
om liten kärlekspant...

Jag vet ej, hur det begaf sig:
mig blef så varmt i håg,
och strax mitt klarnande sinne
en annan tafla såg;

Mig blir så brådt att skynda;
hur vägen jemnar sig
till mamma och »mammas älskling»,
som hemma vänta mig!

Johan Nordling.

En kinkig »qvinnofråga».

Det fins väl knapt någon kinkigare qvinnofråga än den om kläderna. Någon har yttrat, att, om vi gifva akt på, hur en man betraktar penningar och handhafver dem, så kunna vi läsa hela hans karaktär, och vi tro det vara lika sant, att om vi få reda på, hur en qvinna eller flicka känner och handlar beträffande kläder, så skola vi hafva en förträfflig nyckel till hennes natur och historia.

Der hafva vi qvinnan, för hvilken kläder äro hufvudsaken i lifvet. Det innebär icke nödvändigt, att hon är rik och kan gifva ut mycket penningar, ej heller förstås dermed, att hon lyckas vara väl klädd. Hon är kanske en af dem, som pryda sig med hvad poeten kallade »det fåfänga armodets bedröfliga lappverk», eller som låta en stackars klädning passera femtio »moder», eller hon må ega millioner och alltid vara på vift för att uppfånga det senaste moderna våldet mot god smak och sundt förnuft — i båda fallen är toaletten alltid främst i hennes tankar. Den första fråga hon framställer om någon publik tilldragelse är: »hur voro damerna klädda?» Hennes första omsorg vid någon afgörande vändpunkt i hennes eget lif är: »hvad skall jag sätta på mig?» I kyrkan kommer hon ihåg hattarna men icke texten, och i samma ögonblick hon inträder på en aftonbjudning, taxerar hon alla närvarande toaletter och känner sig djupt olycklig, om hennes ej är den mest moderna och dyrbara bland alla.

Om hon märker, att man klandrar hennes slöseri af tid och penningar i och för kläderna, så försvarar hon sig på följande sätt: hon är skyldig sällskapet att vara snygg; det är hvars och ens pligt att göra sitt utseende så behagligt som möjligt; det är bra att skaffa folk arbete och sätta penningar i omlopp etc. etc.

Till en annan ytterlighet går den qvinna, som ej det ringaste bryr sig om sin dräkt; som säger sig önska, att vi vore födda med svart skinnpels på kroppen, eller att vi kunde klippa håll i en säck för våra fötter och armar, knyta den kring halsen och dermed vara klädda. Hon fullföljer sina ord så långt, att hon vanligen uppträder i plagg, som äro synnerligen olämpliga för det tillfälle, då de användas, och förekommer utstyrd i gamla qvarlefvor och kostliga kostymer, valda utan afseende på ålder, hy eller förhållanden. Att göra sig en spetsfichy anser hon för »tidspillan» och tycker det är »onödigt bråk» att begagna de små prydnader, hvarmed anhörigas kärlek försett henne. Hon försvarar sig mot hvarje beskyllning för vårdslöshet genom att påpeka den dy af lumpen ytlighet, hvari alltför många qvinnors lif nedsjunkit, samt försäkrar, att hon försmår den aktning, som kan påverkas af hvad hon bär eller icke bär. Till hennes fördel kan sägas, att hon vanligen blir mer ordentlig och putsad med åren och visar sig mycket mer foglig mot »sina ungdomars» kritiska anmärkningar, än hon var gent emot skolkamraters och kusiners gyckel, samt ofta är en matrona med ärbart och tilldragande väsende.

Sedan återstår den stora mängden emellan dessa ytterligheter, en mängd som ej kommit riktigt på det klara med sig sjelf och ej kunnat finna någon grundsats att rätta sig efter; som gerna vill behaga och se bra ut, men dock såras i sitt samvete, då den betänker det syndiga i fåfängan och det ansvar,

vi bära för de själar och kroppar, som förgås utanför vår dörr; en mängd som bedröfligt slites mellan de stridande argumenterna hos de mer hållningsfasta damer vi nyss beskrifvit, med det demoraliserande resultat, att den vanligtvis i praktiken lutar åt den förstnämnda och i teorien åt den senare.

Det är denna stora hop af flickor och qvinnor, som vi gerna skulle vilja hjälpa genom att erbjuda några få allmänna grundsatsar till deras öfvervägande; ty det är endast genom att omfatta grundsatsar, som vi genom ständigt växlande omständigheter kunna vägleda oss på pligtens väg.

Låt oss med ens säga, att det är hvars och ens rättighet att vara väl klädd, ty dermed menas att kläda sig passande till det klimat och de förhållanden, under hvilka man lever, så ock till verksamhet, ålder och utseende. Ett fruntimmer kan vara lika väl klädd i kattun och ylle som i sammet och siden. När ni hör folk klaga öfver, att »nu för tiden vilja alla gå så väl klädda», så ligger här ett missbruk af uttryck; slapphet i uttrycken är en farlig sak, ty det leder till slapphet i begreppen. Ingen har rättighet att klaga öfver, att någon är väl klädd. Hvad de i sjelfva verket mena, är, att dessa äro olämpligt klädda, och det fins en hel del olämplig klädsel till i världen.

Vi erinra oss anekdoten om dottern till en amerikansk parveny-millionär i Vestra Staterna, hvilken kom till ett förståndigt nyengelskt seminarium, der de unga damerna voro vana att passa upp sig sjelfva, och som steg ned i diskrummet iklädd sammetsrobe och diamantörhängen.

Ingen är därför väl klädd, hvars dräkt gör henne oförmögen till det, som borde vara hennes pligt. Den snörda, utpyntade och släpbeprydda damen kungör för världen sin fullkomliga oqvinlighet. Barnkammaren skulle snart förstöra hennes grannlåt. Låt oss hoppas, att hon aldrig skulle föra den med sig in i ett sjukrum, och i köket vore den till hinder och dåligt exempel. Men — »är den ej vacker att begagna under de timmar, då man ingenting företager?» Vi vilja svara med andra frågor: »borde det finnas timmar, då vi ingenting företaga oss? Och — »när vi förse oss med kläder, som endast passa för sådana tillfällen, falla vi ej då i samma villfarelse, hvilken vi ofta le åt hos arbetsklassen, som köper sig stela, olämpliga söndagskostymer af kläde, i stället för att skaffa sig en högtidsdräkt af något förståndigt tyg, som sedan kunde användas i dagligt bruk.

Vi började med att säga, det hvar och en eger rättighet att vara väl klädd i ordets sanna bemärkelse. Men — som Ruskin säger i sitt »Bref till unga flickor» — »ehuru i ett sant kristligt land alla unga flickor skulle vara vackert och prydligt klädda, så är det i detta vårt hedniska och Baal-dyrkande land ej en flicka bland tio, som har tillräckliga eller helsosamma kläder, och tills detta blifvit afhjelpat, ha vi ej sjelfva rättighet att begagna något vackert.» Och Jean Ingelow utkastar denna beskyllning mot vårt kön: »för dem hufvudsakligen är den prälände stäten till, dyrbara kläder, guldspetsar, mjuka sammetsmattor, diamanter och all världens herlighet. Det är lyxen, som står i vägen för den civiliserade världen, så att män icke kunna gifva sig unga och blifva lyckliga. Ty jorden frambringar icke obegränsade rikedomar åt några få, under det den stora mängden ändå kan hafva det tillräckligt. Jemnlighet är ett ord utan mening eller möjlighet; men icke

desto mindre kunde osnygghet och armod vara saker utanför vår erfarenhet likaväl som slöseri och lyx.»

Detta leder oss till den grundsats, som borde regera våra utgifter, antingen den summa vi hafva att förfoga öfver är stor eller liten. Af materiel skulle vi köpa det bästa och mest varaktiga, som vår kassa kan sträcka sig till. Vi hafva ingen rätt att hålla människor sysselsatta med att väfva eller tillverka onyttiga och sköra struntsaker. Det är förnedrande för dem att göra sådant arbete, och om de äro tvungna dertill för sitt lifsuppehälle, så hålla vi dem i det värsta slags slafveri. Att vi betala dem därför, förbättrar lika litet saken, som om vi betalade dem för någon annan förnedrande och öfverflödigt tjänst. Vi förlämpa dem genom att taga deras flit och trampa den under våra fötter, som om de ej sjelfva hade någon andel i sitt arbete, utan blott sina löner. Huru kunna de industriidkande klasserna bibehålla aktning för sig sjelfva under sådana förhållanden? Och har man förlorat aktningen för sig sjelf, så förlorar man den också snart för andra.

Helt nyligen sågo vi en dam sitta uppe hos en sömmerska och betrakta arrangerandet af något, som ansågs för en mycket ståtlig toalett. Dess beståndsdelar voro visserligen af det dyrbaraste slag, men den hade många alnar ömtåligt siden släpande på golfvet till en längd, som försäkrade om en snar undergång äfven vid det minst högtidliga tillfälle, och öfver den korta framvåden hängde i festoner massor af tyll, besatt med konstrikt utförda, skiftande glasdroppar, värdiga att pryda en gud från Söderhafsoarna. Vid åsynen af vår väns allvarsamma uttryck frågade vi henne, hvad hon tänkte på, och hon svarade:

»Jag tänker på de män, som väfde detta siden för att trampas, på de qvinnor, som sydde dessa perlor för att krossas. Stackars människor! Hellre ville jag vara den tarffigaste, mest utsläpade piga, som trälår för verkligt menliga behof, eller den simplaste skraddare eller skomakare, som arbetar för att betäcka ärlig menlig nakenhet.»

Låt alla kläder därför göras så varaktiga som möjligt, både till qualité och snitt. Hvad nu modet beträffar, så är äfven det grundadt på nödvändighet och sundt förnuft, ty kläde- dräkten måste förändras, liksom sociala vanor och bruk förändras. Ruskin råder till att ej bortlägga något plagg, därför att det är omodernt, och att inte något dyrbart mode någonsin skulle följas.

Besinna hvad det ordet »dyrbart» innebär. Trånga snörlif, tunga garneringar, urringade lif, höga klackar o. s. v. som kosta helsa, döda fåglars vingar och allting annat, som kostar lidande, invecklade garnityr, som kosta människors tid och energi i en verd, der tusentals små barn växa upp illa undervisade, tusentals sjuka bli illa skötta och tusentals fitiga människor slafva sig till döds för en lumpen skärf.

Det förefaller oss, att när ett fruntimmer en gång upptäckt den dräkt, som bäst passar hennes ålder, utseende och vilkor — den ideal-klädning, i hvilken hon skulle önska blifva afmålad för kommande generationers ögon — så skulle hennes studium hädanefter blifva, icke huru mycket hon kan »följa modet», men huru litet hon behöfver följa det, utan att synas egen. Modet har ingenting att skaffa med en önskan att vara behaglig i andras ögon.

Vi få lof att göra oss tilldragande för

dem, hvars kärlek vi åstunda, och för dem, af hvars klokhet vi önska bifall. Men vi tro, att önskan att blifva älskad och gillad spelar en mycket liten roll i toalettens extravagans. Låt oss tala rent ut. Det är väl sällan vi pynta och utsmycka oss samt förslösa tid och penningar för att behaga våra föräldrar eller vänner, utan snarare för att trotsa och öfverglänsa de »käraste ovännerna» bland våra qvinliga bekanta. En passande stil, nätt och pryddig ordentlighet samt smakfull omvexling skola alltid tillfredsställa kärleken; och ett godt förstånd, paradt med en smula flit och smak, skall lätteligen kunna förskaffa dessa önskvärda föremål. Jag påminner mig, hvilken gillande uppmärksamhet egnades ett ungt, literärt fruntimmer, som reste under särdeles svåra och besvärliga förhållanden och blott var försedd med ett par klädningar af enklaste beskaffenhet, men som genom skickligt varierande anordningar af musslin och spetsar, med koketta små tillägg af smakfulla bandrosetter ständigt lyckades bereda sina vänners ögon ny öfverraskning och förnöjelse.

Låt oss aldrig eftersträfvä lyx af något slag, utan hellre undvika den; men låt oss dock med glädje mottaga den, då den kommer till oss genom kärleksfulla händer. Diamanten i en flickas förlofningsring, guldmedaljongen som innesluter hennes moders porträtt, det fina filigamsarmbandet, som hennes broder skickat från utlandet, det utsökta spetsgarnityret, arbetadt af hennes käraste vänner, äro af helt annat slag än de moderna nipper och prydnader, som hon sjelf köper eller tigger sig till af sina anhöriga. Den stora princip, som ligger under denna kinkiga »qvinnofråga» om kläder, är sjelfva den stora principen om kärlek — en kärlek, som tjänar andra, har undseende för andra, en kärlek, som gifver, en kärlek, som mottager. En sådan kärlek behöfver ingen lag; den är i sig sjelf den högsta lag.

Smågossarnes uppfostran.

(Till mödrar.)

Det blir sällan i våra dagar en dugtig man af ett »ljushufvud». Det beror af flere saker, deribland en, att »ljushufvudet» ofta skall vara en öfveransrängd, nervös, klumpig och opraktisk gosse, långt innan han blir vuxen, eller att han skall hafva så införlifvat sig med tanken att få »bästa betyget», att han skall duka under för sin äregririghet och känna sig olycklig och tillintetgjord vid att se andra blifva dugtigare än han sjelf.

Skolan förbereder för lifvet och lifvet kräfver harmoniskt utvecklade män; den har användning för »flit och godt uppförande», men i icke mindre grad för arbete och mannamod, för kroppslig uthållighet och ett godt hjerta, för praktiska kunskaper och en ädel karaktär.

Detta uppnås icke i skolan allena; hemmet måste taga sin viktiga del i arbetet med gossarnes uppfostran till goda medborgare. Säg i skolan åt en gosse, att han är en dumbom, och han skall snart blifva det; beskyll en gosse för att vara fuskare eller pultron, och han skall snart vara bekajad med sådana svagheter. Ställ rimliga fordringar på en gosses mod och hjertelag, och han skall uppfylla dem, införlifva sig med dem och känna sig bättre och lyckligare och — icke svika

förväntningarne. Fliten i skolan skall belönas icke blott med »goda betyg», utan först och främst med kärlek i hemmet, glädje hos föräldrar och syskon. Goda kunskaper äro dock till ingen nytta, då de ej brukas på rätt sätt.

Lexorna skola läras, och skolböckerna hållas i ordning; men leksakerna må icke ringaktas, och genom kroppsligt arbete med knif och sax, med hammare och yxa, med synål och tråd, med spade och hacka, med metspö och åror utvecklar man anlag och krafter, som icke kunna undvaras i lifvet. Skolan kan icke utveckla dem, därför måste hemmet göra det.

Smågossarne skola blifva fäderneslandets försvar, landets, ledande män, familjernas öfverhufvud, samhällets kraft och karaktär; de blifva intet af allt detta om deras hjertelag försummas, det moraliska modet slappas eller deras karaktär missriktas genom en ensidig skoluppfostran, lösryckt från hemmet och det praktiska lifvet, eller om de hållas i den tron, att böckerna och deras begripande kunna träda i stället för ett lif i full och ädel öfverensstämmelse med en människas lifsuppgift.

Sen till, ärade läsarinnor, att Idun ej saknas hos någon af edra bekanta!

Vid skiljovägen.

En bit verklighet

upptecknad af Ave.

»Der var väl ingen biljett att henta?» Fru Dreier, enka efter bankkamrer Albert Dreier, framkastade i något irriterad ton denna fråga, då hon öppnade tamburdörren för sin dotter.

»Nej, icke en rad. Det är väl sant, som redaktören sade, att här var ren uppsjö med unga flickor, som vilja gå husmödrar till handa mot ringa lön och ett hyggligt bemötande.»

Bertha Dreier bjöd till att antaga en ton af glädtig humor, men det var med möda, hon kunde svälja gråten, när hon nu vände sig från modern för att hänga upp sin hatt och kapp.

»Ja, här finnas flickor i stora skaror, som lärt allt och ingenting; det må himlen veta! Hade du för din del ej anfallits af bleksoten, utan fått sluta läsningen innan du kunde få afgångsbetyg från det välsignade elementarläroverket, så skulle här väl funnits någon utväg, men nu — Ja, kom in, jag har just fått höra något, som harmar mig djupt. Jag hade väl ej nog af bekymmer för dig, förstås, utan här skulle mera till!»

Fru Dreier sköt upp dörren till arbetsrummet och gick före sin dotter fram till ett bord, på hvilket ett uppviket bref låg.

»Har mamma fått något ledsamt bref?» frågade Bertha ängsligt.

»Åh, brefvet är kanske ej så galet — jag har knapt läst det riktigt. Det är från sväger Benjamin och innehåller ett förslag. Men, kan du tänka dig något så ohyggligt: Anna Dreier, din köttsliga kusin, vill åtaga sig att förestå krogrörelsen borta hos Svenson; frun hans är för gammal till att hålla någon ordning.»

»Men mamma då! Hvad tänker Anna på?»

»Att hon behöfver plats, sade hon — Anna gick nyss härifrån — att hon, som du, ingen ting kan och ej har råd att nu, sedan hon misslyckats i sina försök att vara guvernant, betala för att få lära något yrke. — Jo, det här är trefligt, din kusin krögerska!»

»Men begriper hon då ej, att det är rent af omoraliskt att sälja spritdrycker? Sade mamma henne ej, hur uselt det är att bidra till sina medmänniskors förderf, sjukdom och olycka in i flere släktled?»

»Jag vet ej allt, hvad jag sade, ty jag var så gruffigt upprörd, och hon gick med de ord, att om jag kunde skaffa henne en bättre och — mera moralisk verksamhet, skulle hon gerna åtaga sig den, eljes — ja, du förstår, vi voro båda upphetsade.»

»Mamma skaffa henne! Godt vi viste, hvad jag skulle ta mig till!»

»Svåger Benjamin skriver här, att han har ett förslag,» sade fru Dreier tvekande.

»Att jag skall stå i hans bod i Stockholm?» inföll Bertha misslynt.

»Nej, icke det. Men han har räknat ut, att just här skulle vara en bra plats för att upprätta en atelier — en tillverkning i större skala för korsetter — franska snörlif. Han gör mig uppmärksam på, att detta kan anses som ett patriotiskt företag, emedan de flesta snörlif, som nu förbrukas i Sverge, importeras från utlandet. Benjamin vill genom denna affär förhjelpa dig till oberoende, ty det är hans mening, att du — under hans ledning, förstås — skulle förestå atelieren. — Ja, jag tycker här är ej annat att göra än taga emot anbudet, och då kunna vi der äfven skaffa arbete åt Anna, så hon blir räddad från det der andra. — Att hon bara ens kunnat tänka på att vilja röra en hand för att bringa förderf åt en medmänniska, det är rysligt!» —

Efter en stunds liflig öfverläggning emellan mor och dotter sändes bud efter Anna Dreier, som med glädje utbytte platsen hos Svenson för anbudet att få blifva Berthas förnämsta biträde vid den tillämnade snörlifatelieren.

Detta var tidigt på våren. I oktober skulle det nya patriotiska etablissemnet öppnas, hvadan Bertha under mellantiden skulle utbildas till fullkomlig artist i korsettillverkning; det var onkel Benjamins bestämda villkor.

Modeller från Paris anskaffades och efterbildades på det mest samvetsgranna sätt, så att sjelfva fru Dreier, som var en mycket kritisk människa, blef hänryckt öfver sin dotters arbete och förutspådde företaget en lysande framgång.

Äfven Anna Dreier beredde sig samvetsgrant till sin nya lifsgerning, och fru Dreier förlät henne fullkomligt för hennes omoraliska funderingar på att komma fram i verlden genom värdshusrörelse, då hon visade sig i sin första sjelfsydda korsett.

»Nätt och svarfvad som en docka!» utbrast frun förtjust. »Kom Bertha, här skall du se en figur, som den skall vara; smärt om lifvet och fast som trä. Du får sannerligen lof att lägga något tvång på din egen figur, Bertha! Du är allt för landtboaktig för din blifvande verksamhet. Hvad skulle man väl säga om en föreståndarinna, som ej begagnade af produkterna från sin egen atelier?»

»Jag har nog både tänkt derpå och försökt mina harnesk, men jag uthärdar ej dermed.» svarade Bertha i en ton midt emellan skämt och ledsnad. »Är det ej nog om

Anna går som en lefvande reklam för vår vara?»

»Nej, det är ej nog,» afgjorde fru Dreier. »Ingen begär, att du skall snöra dig — hvilken flicka eller fru tror du väl gör det? Du kan fråga tusenden, som bära korsetter, och du skall få se, att ingen af dem har den hårdare, än de kunna föra handen emellan. Men hvarje bildad människa vet ju, att det är nödvändigt att på detta sätt ge stadga och form åt kvinnokroppen samt att hålla den inom sina naturliga gränser. Fråga hvilken storsömmerska du vill, och du skall få höra detsamma.»

»Ja det är säkert,» bekräftade Anna. »Men felet med Bertha, är att hon ej som barn fick skick på sig genom snörlif; nu blir det svårare för henne att få den rätta hållningen.»

»Det är ej min utan hennes fars skull,» försvarade sig fru Dreier. »Men om Bertha nu förstår sitt eget bästa, kan hon mycket väl ändå få en elegant figur.»

»Jag utbeder mig i hvarje fall anstånd till i oktober; i sommar, då jag ju kommer att vistas en månads tid på landet, vill jag röra mig fritt.»

* * *

I slutet af juni reste Bertha till en af sina farbröder, som var provinsialläkare i en af landets mellersta provinser.

Af instikt snarare än af öfverläggning omtalade hon ej för dessa sina släktingar, att hon stod i begrepp att blifva ett slags delegare i onkel Benjamins vidt utgrenade affärsverksamhet. Hon hade i det hela något svårt för att adla en snörlifverksstad till atelier, äfven om der idkas fransk konst, och hon fruktade att den gamle, något afmätte doktorn skulle se ned på henne, i fall hon omtalade, att hon ämnade egna sig åt en gren af sömmerskeyrket.

Doktors fru var mycket sjuklig, inga barn funnos i huset, så att Bertha var helt och hållet lemnad till sig sjelf för att roa sig bäst hon kunde.

Det dröjde dock ej stort mera än en vecka, förrän farbrodern tycktes ha fattat intresse för sin hittills okända släkting, och hon fick stundom följa med honom på sjukbesök i den vackra nejden. Han talade dock aldrig med henne i något allvarigare ämne, utan tycktes blott ha för afsigt att bereda sin brorsdotter en smula omväxling i det enformiga lefnadssättet i hans hus.

En dag sattes hela orten i bestörtning genom ett hastigt dödsfall. En lärarinna, som undervisade kyrkoherdens barn, hade aflidit under sådana omständigheter, att man misstänkte, det skett genom gift.

Bertha hade flere gånger sammanträffat med henne, och med en tydlighet, som kom Bertha att häpna, framträdde fröken Natalias raka, stela gestalt för hennes minne. Hela följande natt låg hon och kämpade med denna syn, undrande på dödsorsaken, tills hon greps af en underlig åtrå, att en gång få se hur en människa såg ut inuti.

Hon tyckte strax, att denna önskan var opassande, otillbörlig och ett förnärmande mot den döda, så Bertha försökte slå bort denna »barnsliga nyfikenhet», genom att stiga upp, tända ljus och taga sig en bok. Men alltjemt såg hon Natalias breda skuldror, insvängda midja och utstående höfter, och hon måste jemt undra, hvilket slags snörlif hon begagnat för att bli så illa kantig.

Hon måste se henne ännu en gång, om hon någonsin skulle bli qvitt från denna syn, se henne, om möjligt var, »riktigt». Bertha hade ej mod att ens i tanken uttrycka sig närmare.

(Forts.)

Med anledning af flere inkomna förfrågningar må nämnas, att Johan Nordlings med förra året till den första delen fullbordade berättelse, »Ett storstadsbarn», under det nu ingångna året kommer att fortsättas och avslutas på vår följetongsafdelning. Början härmed göres dock ej förrän till våren eller försommaren.

»Det var en gång —».

Skymningen, den långa vinterskymningen, har fallit på, snöstormen far ute på gatan, slukande ljudet från slädbjellrorna — hvad det måtte vara kallt der ute, januari-köld! —, du har tändt den knastrande björkvedsbrasan och sitter nu och — berättar sagor för dig sjelf... inte sant? Skäms du inte, gamla karlen — berättar sagor! Tänk, hvad människorna, de kloka, de förnumstiga, skulle le, om de nu finge se dig!...

Har du ej någon gång, när solen lemnat dig och människobullet dämpats till ett sakta, mullrande sorl midt bland de skuggor, som svept sig allt tätare omkring dig, har du ej gripits af en sällsam, tyngande oro, en bäfvan för du vet ej hvem, en melankoli öfver du vet ej hvad — liksom en mjuk arm smeksam samt lindades kring dig och ett par stora, sorgsna kvinnoögon sågo in i dina? Du kände, att natten nalkades...

Det var vid denna tid, så här vid skymningsbrasan, som du i din barndom ofta hörde det der »det var en gång —». Och nu, när det gamla året nyss har gått och det nya ligger framför dig med så mycket obekant i skötet, erfar du en underlig beklämning, det är som hörde du gamla välkända melodier bryta fram, melodier, som du ej hört på länge, glada melodier... sorgbundna:

»Det var en gång —».

Sagor, som lifvet berättat dig — lifvet har så många underliga sagor, som aldrig upptecknas.

Glada sagor. Än var det om den lille, som drömde om guld och gröna skogar och som fick, om också ej guldet, så dock de gröna skogarne. Än var det om mannen, som fick lyckans galoscher. Ack, du vet hvad han var lycklig, du minnes lifvets ljumma, soliga vardagar, deras namnlösa, jnblande fröjd — deras korta, vemodigt skymmande qvällar. Och än var det om den fagra prinsessan i det slumrande slottet bland rosor och dejliga blader, henne, som prinsen väckte till lif och kärlek — en barnslig kärlek utau gräns i doftfylld, drömande sommarnatt...

Och så var det hemska sagor också, om sorgebarn, om storm och natt i villande skog. Men dem gömmer du för dig sjelf.

De andra berättar du kanske om många, många år, då i ditt skägg fallit litet af den snö, som nu seglar der ute, och du sitter framför den knastrande björkvedsbrasan, och någon liten parfvel kryper upp i ditt knä:

»Det var en gång —».

Alvar Arfwidsson.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Ojemn konkurrens.

Några ord till lyckligare systrar.

Det finnes herrar, som påstå, att fruntimmer alltid läsa sista sidan af en tidning först.

Jag vet ej, hur rätt de i allmänhet kunna ha i sitt påstående, men visst är, att jag har ganska mycket intresse för den sidan, och, om jag har tid, underlåter jag sällan att ögna igenom annonserna. Jag tycker den är som ett stycke kulturhistoria. Man läser deri ej blott om uppfinningar, som blifvit praktiskt användbara, och hvilka lyxartiklar, som kommit mest i modet, samt priser på alla möjliga ting, utan äfven hvad vår tids människor roa sig med och hvad de önska — samt till och med deras längtan och känslor.

Man behöfver blott i de stora annonstidningarne samt numera också i Idun, som blifvit ett så lämpligt organ för det området, emedan hon så behändigt flyger direkt in i våra hem, man behöfver blott läsa alla de annonser om unga flickor, som vilja ut i världen, för att få en tydlig bild af hvad som rör sig på djupet af ungdomens hjerta nu för tiden.

Den unga flickan nöjes ej numera med att sitta beqvämt hemma hos pappa och mamma och brodera i bäge, väntande på friare, utan hon vill ut för att se sig omkring och lära känna världen. Ännu mera än denna önskan torde lusten för arbete och verksamhet samt kanske också för litet mera oberoende vara de krafter, som drifva henne att från det lugna hemmet gifva sig ut bland främmande för att förvärfa sitt bröd. Man kan blott glädjas öfver den yttring af energi och lifslust, som deri gifver sig tillkänna och som i mycket tillbakavisar de beskyllningar för beqvämighet, för fåfänga och ytlighet, som ofta nog rigtas mot de unga flickorna. Ty de platser de få äro sällan några sinekurer.

Men liksom allt vackert här i världen har också denna verksamhetsifver sin fränsida och en ganska behjertansvärd sådan.

Antalet af de flickor, som »vilja ut» som det heter, är nämligen betydligt större än antalet af de lediga platserna, hvaraf följer, att de förra nedsätta sina pretentioner till det minsta möjliga — och ännu lägre. De erbjuda sig att vara till sällskap, till hushållsbiträde och att undervisa, mången gång utan minsta ersättning, det finnes till och med de, som vilja betala för sig dertill. Följden blir, att familjer, som behöfva någon flicka i sitt hus, bland hundratals annonser eller svar på sådana väljer den, som har de minsta anspråken, under det att deras allt mera stiga. Det gör ju föga för den flicka, som, så att säga, har sitt hem i bakgrunden och blott är »ute» för ro skull samt när som helst vet sig kunna lemna sin plats, om hon så vill.

Men annorlunda gestaltar sig saken för den unga flicka, som måste arbeta för sitt uppehälle, och som icke har någon annan utväg att existera; det är hon, som blir den lidande på detta moderna sätt att på hvad vilkor som helst antaga platser blott för nöjes skull.

Vi antaga till exempel, att en ung kvinna söker plats som lärarinna. Antingen annonserar hon, men som hon ej kan undvara lön, dröjer det innan hon får något svar och måste sätta in flere annonser innan hon lyckas; eller också vänder hon sig till en platsanskaffningsbyrå. I båda fallen en ganska kännbar utgift. Nå, det gör mindre, blott hon får plats. Utom vanliga skolämnen fordras, att lärarinnan skall kunna undervisa i språk, musik och slöjd eller

handarbete. Men ännu följa ganska många törnar. »Vi vilja att fröken hjälper till med hvarjehanda mellan lektionerna,» heter det vidare. »Jaså, men —» vill hon kanske invända, men afbrytes med: »Här ha vi högar af bref från sådana, som erbjuda sig dertill, och många utan lön ändå!» För att ej gå miste om platsen måste hon samtycka till att offra sin tid mellan lektionerna på smågöromål. Och om hon är godhertad och hjälpsam till sin natur, går det ju ganska lätt för sig att göra äfven detta.

Men en annan fråga är, om hon verkligen borde göra det.

Ty icke nog med att hon efter sin ganska ansträngande sysselsättning som lärarinna väl behöfver ega några timmar för sig sjelf — männe ej också den familj, för hvilken hon arbetar, äfven hade större nytta, om hon tilläts att vidmakthålla och föröka sina kunskaper?

Dessutom måste man anse det för hennes pligt mot sig sjelf och sin framtid, att hon söker att så mycket som möjligt göra detta. Ty, som sagdt, kunskaperna äro ju hennes enda existensmedel äfven för framtiden.

En annan sida af saken är också, att lärarinnans förhållande till sina elever lider af detta göromål. Man må säga att allt nyttigt arbete är godt och aktningvärdt, det vill jag visst ej motsäga, men barnen ha ofta ej fått lära att se det på det sättet. Med till exempel städning och servering följer ofta, att lärarinnan får lof att betjena barnen på hvarjehanda sätt, och dessa bli lätt nog fallna för att derigenom i henne se ett slags »passopp», hvilket åter ej kan vara till gagn vid undervisningen.

Derför, om ej för annat, borde mera allmänt skiljas på hushållsbiträdes- och lärarinneplatser — isynnerhet som dessa förenade befattningar mången gång betalas med en lön, som en föga uppfostrad husa ej skulle nöja sig med.

»Till hvem rigtas nu dessa ord eller förebräelser, hvad man skall kalla dem?» frågas. »Är det till familjerna, så var god och sätt er i deras ställe, min fru eller fröken, och säg om ej ni skulle välja den på en gång nyttigaste och billigaste», hör jag någon utropa.

Det är heller icke till dem, utan till de bättre lottade unga flickorna jag vänder mig med begäran, att de, med sin i sig sjelf ganska berömvärda ifver att vara »till nytta», icke må, genom att plöttra bort sitt arbete på godtköpsmanér, för mycket försvåra lifvet och platserna för dem af sina medsystrar, som icke hafva annat än detta sitt arbete att förtjena sitt lifsuppehälle med.

Derför, sluten upp med att annonsera om att undervisa och »gå frun tillhanda» mot endast ett godt bemötande, I, som icke hafven pröfvat på, hur det kan vara! Börjen på att anse edert arbete vara värdt någonting, så komma också andra att anse det vara så. Dermed gören I fattiga medsystrar en tjänst och eder sjelfva ingen skada!

»Lilly.»

»Mamma, hvad skola vi leka?»

Hedersamt omnämnd vid Iduns 4:de pristäffing.

Huspigan och köksan äro upptagna (det äro de ständigt), och någon barnjungfru hafva vi ej, ty lilla Valborg är redan 2 1/2 år gammal. Jag har placerat barnen i matsalen för att leka, medan jag räknar ut och börjar

ett tapisseriarbete, med hvilket jag har mycket brådt. »Ett, två, tre, fyra» — »Mamma, Karin tar min docka.» — »Karin måste låta Gretas docka vara.» — »Ett, två» — »Mamma, hon lyder inte.»

Jag lägger bort arbetet och går att skipa lag och rätt. Se så igen: »ett, två, tre» — »Mamma, Per retas» — »Nej, det är Greta, som skuffar mig.» — »Stilla, mamma räknar — ett, två —»

»Ett ohyggligt skrik afbryter räkningen. Sven har trampat på Valborgs fingrar. Arbetet ligger på golvet, nålen kastas hit, saxen dit; fingret måste baddas en stund, och så fort tillbaka för att söka ihop nål och arbete på nytt. »Mamma, när få vi äta?» — »Klockan 6, lek så längel!» — »Det är så tråkigt, hvad ska vi leka?» — »Få vi köra häst?» — »Nej, det bullrar för mycket, då pappa arbetar!» — »Hvad ska vi då göra?»

Så fortgår det till kl. 6, då qvällsmaten serveras, och sedan lägga de två yngsta sig, men de tre äldsta äro fortfarande grälige och bråka ända till kl. 1/2 9. Då, äntligen har man fått dem alla i säng; men nu är mamma sjelf utpinad och uttråkad och har ej lust att vidare taga i hop med arbetet, hvilket dessutom ej vunnit på att kastas bort och tagas fram igen. »Åh, de lyckliga stadsborna, hvilka kunna skicka sina småttingar i barnträdgården! Det är ej blott för de par timmar, de äro der; barnen lära sig att syssla stilla och snällt, äfven när de äro hemma.»

»Ett par timmar i barnträdgården!» För trött att somna, har jag god tid att tänka på saken och besluta, att andra dagen försöka ordna min tid på ett bättre sätt. Förmiddagen går alltid, isynnerhet då vädret är vackert, och barnen kunna leka ute. Sedan jag slutat läsningen med de äldre barnen, går jag således helt lugnt ut på några uppköp och tager mig derjemte en grundlig promenad. Från en butik skaffar jag mig litet brunt papp från några gamla askar, vidare köper jag en bit pappersstramalj, en bit javastramalj med mycket tydliga hål, några söndriga cigarrlådor m. m.

Nu kommer eftermiddagen. I skymningen sedan pappa gått ut, får småttingarne köra häst, medan mamma en stund hvilat sig på soffan. Kl. 4 tända vi lampan. »Barn, skola vi leka handarbetsskola?» Ögonen lysa: det är någonting alldeles nytt; och mamma leker sjelf med. »Tag bort duken och sätt er alla ordentligt kring matbordet, men kom i håg, att om ni gråla, få ni ej leka med.»

Och så börja vi. Per, 8 år, kan redan sy litet på stramalj, här har mamma börjat en brödkorgsduk åt mormor, mönstret enkelt, endast en krans af sneda rutor.

Sven är en liten fjeskig och otålig 7-åring, hans tålmod får ej tagas allt för mycket i anspråk i början. Han får såga ut från en cigarrlåda några stickor att skriva fröens namn på, då moster i vår lagar sin drifbänk; det går fort att dervidlag få se resultatet af arbetet.

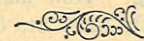
Lilla Greta, 5 år, syr på pappersstramalj ett bokmärke, blott mamma ritar upp mönstret med blyertspenna. Karin får sy en ståtlig lampmatta med granna ringar, stjernor och uddar, som mamma stuckit ut på papp. Slutligen får lilla Valborg träda upp mammas alla knappar på en tråd, hvilken tyvärr allt för ofta vill brista.

Nu äro alla de små bullerbasarne sysselsatta och ha ej tid att tänka hvarken på gräl eller hunger; tiden går så fort, att man blir

helt förvånad, då klockan slår 6. Naturligvis får mamma ej sjelf hafva något arbete; då blir hon nervös, ty mycken hjälp behöfva de små fingrarna i början, men snart nog lära de sig att hjälpa sig sjelfva, och allt lättare få de att lära sig nya arbeten. Kl 6, då arbetena lägges i hop, äro alla glada och nöjda: efter maten lägga sig de små, och de större finna nu leken ny och rolig. Mamma sjelf är ej minst belåten, ty hon vet, att hon nu ledt barnen in på en god väg — arbetets väg — och med sådana känslor går det egna arbetet dubbelt så lätt. Jag har, oakadt jag uppoffrat tvänne timmar helt och hållet åt barnen, kommit till ett mycket bättre resultat med mitt arbete än dagen förut.

Andra morgonen, så snart småttingarna vaknat, äro de strax färdiga, att börja på med arbetet igen, men nu gäller det att ej missbruka deras ifver, ty då ledsna de snart. De få vänta tills eftermiddagen, och endast vid fult väder eller, då det är brådska med julklappar, göra vi något litet undantag på förmiddagen. Hufvudsaken blir att vexla om med arbetena, välja sådana, som verkligen kunna användas, och ej sätta barnens tålmod eller förmåga på allt för hårdt prof. Har mamma sjelf svårt att finna på småarbeten, så hitta nog vänner och bekanta på än en än en annan sak, hvilken då genast teknas till minnes. Naturligtvis får ej materialet vara allt för dyrbart, ej heller monteringen taga för mycken tid i anspråk, utan blir det alltid bäst att anordna sådana arbeten, der barnen sjelfva kunna utföra det mesta, så att de ej inbilla sig kunna gå i land med större arbeten, än de verkligen förmå.

M. N.

Teater och musik.

Kungl. operan gaf på torsdagen i förra veckan för första gången Verdis präktiga opera »Aida». Framgången var fullständig. Fröken Ek var som vanligt så ypperlig i titelrollen, som man nu alltid kan vänta af denna intelligentas sängerska. Största intresset för aftonen ädrog sig dock den unga debutanten fröken Ellen Nordgren, hvilken i Amneris' roll väckte formlig entusiasm. Hennes debut kan ock betraktas såsom alldeles ovanligt lyckad, såväl i vokalt som dramatiskt hänseende. Med en välljudande, fyllig och väl skolad altstämma förenar fröken N. synbarligen god dramatisk begåfning, liflig mimik och en vacker plastik. Allt detta torde säkerligen göra henne till en mycket god acquisition för den scen, der hvilken hon kan komma att fästa sig. Hrr Lundqvist, Brun, Strömberg och Nygren fylde väl sina platser som Amonasro Radamès, konungen och överstepresten. Körerna gingo förträffligt, och hofkapellet skötte sig med vanlig verve.

Nästa måndag kl. 2 middagen gifves med anledning af konungens födelsedag en festrepresentation, hvarvid komma att uppföras tre akter ur Hallströms op. »Den bergtagna» samt »Diamantbröllopet» af O. Wijkander med delvis komponerad, delvis arrangerad musik af kapellmästaren R. Henneberg.

Å Vasateatern har nyårsrevyn, »Observatoriet i månen», allt sedan årets ingång gifvit goda hus och väckt lifligt bifall. Några större pretentioner kunna ej rättvisligen ställas på ett tillfällighetsskämt af denna art, men gerna må medgifvas, att nämnda stycke uppfyller alla rimliga fordringar på att roa och underhålla för stunden. Uppsättningen är synnerligen god.

På tisdagen uppfordes för första gången »Don Ranudo de Colibrados», buffa-operett i en akt med musik af Nils Kjellander. Idén till sjelfva libretton är lånad från Holbergs bekanta komedi och här ganska lyckadt koncentrerad och omsatt i operettens form. Naturligen rörde sig största intresset kring musiken; våra sceniske tonsättare äro allt för få, att icke en debut, som ger hopp om god acquisition, skulle mötas med en viss spänning. Hr Kjellander har lyckats att — utan att egentligen lemna något nytt eller originelt — dock åstadkomma en liflig, melodirik och sängbar operettmusik, som slog lif-

ligt an på den animerade premierpubliken och framkallade ljudligt bifall. Det första försöket bör af goda skäl uppmuntra hr K. till fortsättning.

Som don Ranudo gjorde hr Johanson en mycket lyckad figur, der sänger, grimering och spel förenade sig till ett godt helt. Fru Gränder som hans »äldra donna» adlade verkligen ock sin roll genom sin framstående sångkonst.

De öfriga medspelande fylde väl ensemblen.

Vi förespå »Don Ranudo de Colibrados» många goda och glada hus. Den 16 jan.

Fröken Fine.

Ett referat ur verkligheten af Georg Nordensvan.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Det är sent på qvällen. »Skall inte Fine lägga sig?» Syster Anna nära nog tvingar henne att lemna fönstret och följa med in soffrummet. Hon somnar tungt, men blott för en minut. Då far hon upp och ropar högt: »Herre Jesus!» Hon sitter i sängen med stirrande ögon, dödsblek, skälvande. Systemen skyndar fram till henne, Fine tar henne med ett jernfast tag om handlofvarna, håller henne fast och stirrar henne in i ögonen.

»Hvad är det? Är du sjuk?» frågar Anna.

»Jag måste upp! Håll inte i mig, jag kan inte ligga, släpp upp mig! Jag dör, om jag inte får komma upp.» Hon släppte Anna. »Hvad är klockan?» — så ut i salen och se efter hvad klockan är — »nej, gå inte ifrån mig, jag törs inte vara ensam här inne.»

Klockan i salen slog elfva i detsamma.

Fine klädde sig. Hon måste gå ut, sade hon, måste få luft, bara ett ögonblick ut på trappan.

Systemen kunde inte hindra henne, utan hjälpte henne vettskrämd på med kläderna. »Fine, hur var det? Hvarför skrek du? Drömde du något?»

Drömde? Hon blef lugnare, drog sig till minnes —

»Jag har haft en så underbar syn. Nej, släpp mig ut!»

Hon går ned för trappan. Köksdörren står öppen, på spiseln brinner ett flämtande ljus, men pigan är borta. Fine skjuter upp dörren ut till farstuvisten — den är oläst. Det är beckmörkt der ute, man ser hvarken himmel eller något, och luften är tung, kvalmig, stillastående. Hon sätter sig på bänken på qvisten, känner sig helt och hållet slö, sitter der länge, tycker hon, mycket länge.

Med ens blickar ett blekt ansigte upp bredvid henne.

»Herre Gud, sitter mamsell här?»

Det är bara jungfrun. Fine ser stunt på henne. »Hvar har Johanna varit?»

»Bara öfver hos lagmans. Kan man tänka sig, kapten är död i natt.»

Anna, som under tiden väckt fadern, kommer ut och finner Fine ligga afsvimnad på farstuvisten.

När hon vaknar i sin säng, sitter systemen bredvid.

»Jag skall säga dig, hvad jag såg i natt. Jag såg honom stå midt i rummet, i ett lakan, han var så blek. Och han kom emot mig med utbredda armar — liksom för länge se'n.»

Så är hon uppe för att taga emot löjtnant Vendt, som sagt sig ha helsningar från honom. Fine var mycket lugn under hans besök. Hon hörde mycket noga allt han berättade, han som varit der, varit hos honom. Axels sista tanke gick till hans fästmo — genom henne hade han varit lycklig. Att han ej kunde bedja henne komma till hans dödsbädd, det var hans enda sorg.

»Och när — när var det slut?»

»Klockan elfva i natt.»

Hon tryckte löjtnantens hand till afsked, hennes nervösa upphetsning var nu helt och hållet öfver. Der hon satte sig på sin vanliga stol vid fönstret, såg hon koleravagnen skramla förbi, — visste ej om han åkte der med de andra eller hvar och när han stoppades ned i offrens stora graf.

Det blef en tid af fasa. Koleran tog fart, hvar dag kom med nya rykten om nya offer. Lagmannen, Axels bror, dog, löjtnant Vendt, som varit hos den sjuke och framfört hans afskedshelsning, dog, jungfrun dog, hon som berättat nyheten.

Först när farsoten var öfver och man åter vågade andas, kom Axels moder på besök. Hon var sig alldeles lik, oböjd, ej det minsta åldrad, svarade med hårdhet på Fines yttrande, att hennes plats hade varit vid hennes fästmans bädd, tog innan hon gick fram hennes förlofningsring och återlemnade den. Nu — ändtligen — var denna långa förlofning bruten.

Fine var endast tjugutvå år. Hon fick resa, fick god handledning i sång och lefde numera blott för den. Men hennes röst tog tidigt skada, den var ej mera som förr, hon måste afstå från att sjunga i större lokaler, och snart miste hon rösten helt och hållet; men aldrig hade hon varit så road som då och derefter att uppträda och låta höra sig.

Ett långt, ödsligt lif låg framför henne, som så tidigt lefvat ut.

Hon var, då jag lärde känne henne, inne på åttitalet, hennes släktingar och bekanta hade dött ifrån henne, och hon blef ett påhäng för de yngre familjer, der hon gästade, oftast objuden och oftast mottagen med söt-sura miner. Hon var fattig och lefde i upphörlig strid med sin plågoande, den gamla städerskan.

Men när hon kommit in i sina minnen och började berätta, då lefde hon om igen i sina triumfer, då stod hon vid Jenny Linds sida och sekunderade den nordiska näktergalen, så att publiken grät af hänryckning, och i musikföreningen kom kronprinsessan fram till henne och tryckte hennes hand med deltagande, ty hon kände hennes historia. —

Nu är gamla fröken Ekeberg längesedan död.

Våra barn.

Huru böra våra barn få dansa? Balsåsongen är inne, och äfven de unga få väl mångenstädes en »släng af slevven» i form af barnbaler m. m. Äfven danskurserna florera nu som bäst. Några funderingar och erinringar å propos den ingalunda ovigtiga frågan torde kanske därför försvara sin plats i Iduns smala spalter.

För alla, som föra ett stillasittande lefnadsätt, hafva sin sysselsättning inom hus eller utföra i synnerhet tankearbete, är dansen otvivelaktigt en af de bästa kroppsofvingar på samma gång, som den lifvar sinnet. En munter sinnesstämning utöfvar nämligen alltid ett välgörande inflytande på det allmänna välbefinnandet, och en taktmessig rörelse af hela kroppen befordrar en ämnesfördelning, hvarigenom blodet, musklerna och nerverna erhålla ny näring. En af tankearbete öfveranstängd hjerna finner den nödiga vilan, och de genom stillasittandet styfnade lemmarna återfå genom den hastiga rörelsen sin spänstighet. Det är på grund häraf lätt förklarligt, att ungdomen dansar så gerna, och att till och med äldre personer icke vilja afstå der ifrån. Det är äfven ett faktum, att dagliga, med försigtighet företagna dansöfningar för barn med svag helse till stor del kunna ersätta gymnastik.

Skall emellertid dansen vara helseosam, bör den nödvändigt utföras i takt, emedan i motsatt fall skadliga följder

kunna uppstå. Vid ingen kroppsrörelse är större försigtighet af nöden än vid dansen. De lidanden, som af bristande försigtighet kunna försöras, äro otaliga: andtappa, hjertklappning, för stark utdunstning, matsmältningsrubbingar, lunginflammation, feber och dylikt äro de vanligaste, och orsakerna till allt detta onda äro följande: man dansar vanligtvis i rum, hvarest luften är för varm, antingen emedan ventilationen är otillräcklig eller upplysningen för stark. Sådan luft är skadlig för lungorna och för helsen i allmänhet.

Vidare är drag, som uppstår genom oförsigtigt öppnande af fönstren, ofta orsaken till galopperande lungot och hastig död. Man dansar vanligtvis äfven för länge, så att man blir öfveranstängd och sömnen på grund häraf uteblifver. Genom iskalla drycker hämmar man mången gång utdunstningen, hvilket naturligtvis är mycket skadligt.

Att dansa strax på maten är ohelsoosamt, och bör man åtminstone dröja dermed en timme. För alla, som hafva angripna andningsorgan, borde dansen vara förbjuden, emedan den häftiga rörelsen i stark upphettad luft lätt kan försöras blodstörtning. Likaså böra personer, som lida af hjertklappning, afhålla sig från att dansa.

Den farligaste dansen är vals; såsom den nu dansas är den icke längre den forna »släpningen» utan en trefjerdedelstakts galopp. Det skulle vara en lofvärd uppgift för danslärares att åter

införa valsens forna tempo samt åter upplifva några af de förr brukliga ringdanserna, så att dansen kunde blifva ett oskadligt nöje.

Elvira.

Bostaden.

Att bona golf (hvita parkettgolf). Man kokar hvitt vax till samman med något soda och mjukt vatten, håller detta, tunnt på golfvet och borstar det sedan (Andra golf). 550 gr. gult eller hvitt vax, 70 gr. renad pottaska kokar man några minuter med 1 liter regnvatten, samt tillsätter, sedan det svalnat, så mycket regnvatten, att massan är tunnt flytande. Med en tunnt påstruken borste borstar man golfvet, så snart massan har torkat, riktigt blankt och tills golfvet icke mera klibbar. Vill man hafva golfvet dunklare, så tillsätter man litet i vatten upplöst gulockra. »Lilla mamma».

Matlagning.

Kräftsmör. Skalen af 6 tjog kräftor stötas i en stenmortel; då de kännas temligen fina instötes 425 gr. färskt, godt smör. En väl rengjord, rymlig jernkastrull sättes tom på elden; då den är varm, lägges den stötta massan och röres öfver temligen stark eld, tills den antagit en högre färg; derpå slås så mycket kokt vatten, att det står 2 à 3 tum öfver massan. Det får koka val upp, hvarefter man i en spilkum afskummar det röda smör, som

efter hand stiger upp till ytan, så länge något finnes att få. Smöret får stå till andra dagen, då det, sedan botten-satsen är afskrapad, lägges i en liten kopparpanna att smälta, hvarefter det passeras genom en fin sikt. Åter ställes det att kallna och smältes sedan ånyo, och iröres så mycket fint bord-salt, att det kännas lagom salt. Man sköjjer några små pastejformar i kallt vatten och håller i de samma af kräftsmöret, låter dem kallna, stjelper der efter ur smöret — understundom måste man hastigt doppa dem i hett vatten, för att de skola släppa. Sedan kakorna fullt stelnat, nedläggas de i en glasburk tillika med en qvist dill; stark sallake slås der öfver och press påläggas, så att kakorna ej flyta upp.

Detta kräftsmör håller sig hela året om. Innan det begagnas, bör det ligga några timmar i friskt vatten; användes med hälften färskt smör till kräft- och hummerstufning och ger aptitlig, god smak och färg åt anrättningen.

Kräftskalsspadet användes till soppa såsunda, att man illägger kräftmagarne att koka, hvarefter det silas och får stå öfver natten, då det klara afhålls, sättes på elden och afredes med smör, mjöl, ägg och grädd. Lari.

Att på kort tid koka hårdkokta ärtor. Man blandar i ärterna, då de påsättas, en liten kvantitet soda, ungefär en full thesked på en portion för 6 personer. Till och med ett å flera års gamla ärtor kokas på detta sätt helt snart mjuka. Sannolikt har sodan här samma ver-

kan, som en annan erfarenhet visat den ega vid beredandet af kaffe. Derom heter det i Catta'schen Vierteljahrschrift: Pågjutningen är som verksammast, när de svagt brända bönorna förmalas till mjöl och öfverjutas med kokande vatten, i hvilket en liten kvantitet kolsyradt natron (soda 1 gran på koppen) blifvit upplöst; man öfverskrider likväl icke denna proportion, ty kaffet erhåller då en lutaktig smak. En liten bit soda, stor som en ärt, om 6 gran är tillräcklig för 6 koppar eller 1½ lod kaffe. Man behöfver ej försöka detta beredningssätt mer än en gång för att alltid bibehålla detsamma.

Lotten.

Potatisallad. Kall potatis skalas och skäres i tunna skifvor samt lägges i följande sås: 2 hårdkokta äggulor sönderkramas och uppblandas väl med 2 vispada rå äggulor; i detta hålles vinättika samt tillsättes finmalen cayennepeppar och socker, att smaken blir lagom bruten. Begagnas till stek i st. f. inkokt potatis.

Gefion.

Bakning.

God formbakelse. En form smörjes mycket väl, hvarpå den klädes med hvetebrödskefir, som förtur äro blöta i gräddmjöl. Derpå nedlägges ett hvar af äppelmos samt sviskon och russin, hvilka äro kokta, så att kärnorna kunna borttagas; åter igen ett hvar med bröd och ett dito af mos, öfverst ett hvar med bröd. En smörklimp nedstickes här och der. Gräddas i lagom varm ugn. Serveras med vaniljsås.

Aida.

Mandeless. 8 skedblad skiradt smör röres, till det blir hvitt, sedan iröras 3 ägg, 16 lod socker, 20 lod hvetemjöl, 8 lod söt- och ½ lod bittermandel, som skall vara fint hackad. Rullas i mandel och groft socker.

Aida.

Enkla tebröd. ½ Ⓢ mjöl kaffas ut med ¼ Ⓢ tvättadt smör, ¼ Ⓢ socker och ett ägg. Sedan man kaffat en stund, tages degen ut med små formar. Kakorna bestrykas med vispad äggvita och bestros med socker och hackad mandel. Gräddas fort.

S. A.

Valnötstårta. 8 äggulor och ½ Ⓢ socker omröres väl, sedan stötas valnötter uti efter smak. Då detta är väl sammanrördt, vispas 4 lod mjöl uti och till sist 8 äggvitor, slagna till hårdt skum. Gräddas i ugn i långsam värme ungefär ¾ timme. Då kakan är färdiggräddad, skäres den midt uti och fylles med en krem, bestående af vispad grädd, socker och stolta valnötter. Mycket god.

S. A.

Konjakskringlor. 1 Ⓢ färskt smör, ½ Ⓢ socker, 2 stora vinglas konjak och 2 Ⓢ hvetemjöl rullas till små kringlor, hvilka bakas i svag ugnsvärme.

Gefion.

Efterrätter.

Natronstårta. 1 Ⓢ socker och 1 Ⓢ hvetemjöl, 1 kvarter sur grädd och 2 ägg samt 1½ tesked dubbelt kolsyradt natron blandas väl och slås i en smord form samt insättes i ugnen samtidigt med att groft bröd bakas.

Gefion.

Huskurer.

Kikhosta. Om denna elaka barnens fiende förgäfvos förföljes med läkemedel, så hjälper oftast följande dietiska kur, hvilken användes af franska läkare med framgång, och om hvilken äfven professor Bock i sin bok »Om friska och sjuka menniskor» anför: Man bör ej gifva den lilla patienten mjölk, potatis eller grönsaker, utan endast kraftig buljong, som kokas utan alla sopprötter och rotsaker, stekt lätt-smält kött, spicken skinka, färska ägg, rostadt hvetebröd samt 3—4 gånger om dagen godt portvin, allt efter barnens storlek från en tesked till ett

fullt likörglas. Denna diet stärker barnen, och redan ofta under den första natten sofva de lugnt, utan något hostanfall.

Clara.

Säkert medel mot kylsår. Man rostar hvita ärter bruna, pulveriserar dem mycket fint och blandar dem till samman med söt grädd till en salva, hvaraf man sedan breder på en linne-lapp och lägger på säret.

A. J.

Medel mot näsblod. Den, som ofta lider af näsblod, bör dricka ett glas salt vatten hvarje morgon under en längre tid för att afkyla och stilla blodet. Då häftigt näsblod påkommer, upplöses skyndsamt en desertsked salt i ett glas rent brunsvatten, och gifves patienten att dricka deraf. Dess goda verkan visar sig snart.

Sonja.

Mot skadade finnar. Man bestryker finnarne, om de afrifvits eller skadats, genast med ren bomolja, hvarigenom alla skadliga följder förekommas. Påstrykningen förnyas några gånger. Detta enkla medel har flere gånger blifvit försökt och befunnits välgörande.

Sonja.

Hvarjehanda.

Metmaskar och hvita maskar synas genast på ytan af jorden i blomkrukan, om man påhåller vatten, i hvilket upplösts ett stycke kamfer af en valnöts storlek till en mindre vattenkanna.

Phyllis.

Läkareråd.

Hilma. Har ni ej haft edra *kartnaglar* allt för länge, kan ni möjligen lyckas få dem bättre genom att med en knif skrapa dem tunna och derefter täcka dem med ympvax. Detta fästes med en häftplasterremsa, lagd rundt kring fingret, och utnåp ållt sammansättes lämpligen en handskutta. Nageln bör alltid vara täckt med vax. För att ernå resultat fordras i alla händelser mycket lång tid. Hjelper icke detta medel, torde ni göra klockast i att vända er till en specialist i hudsjukdomar.

Alma. Här om våga vi ej yttra oss utan undersökning. Möjligen torde ni vinna någon lindring genom grundlig ingnidning af *kamferolja* och *balmörtolja* (lika delar), men gnid åtminstone fem minuter för hvarje gång. — Tag af mössan!

Einar. 1) och 2). Ingnid med en hård och skarp pensel hvarje qväll en salva af 2 delar *fäldt svafvel* på 15 delar *lanolin*. Tvättva af salvan med tvål och varmt vatten på morgonen.

Svea. Detta torde säkert göra verkan för kurerande af omåttligt rökande samt möjligen äfven mot nedstämt lynne och dåligt minne. Hvad kraftlösheten och nervsvagheten beträffar, så torde de blott mera öfvergående och tillfälligt kunna påverkas. Föreligger verkligt hjertfel är af denna kurmetod ej mycket att hoppas.

H. B.-s. 1). Hon gör klokare i att använda *colloidum* enbart, påstruket hvarje qväll. 2). Skulle någon särskild orsak, t. ex. arbetets beskaffenhet, vara för handen, så bör naturligtvis denna afhjelpas. Eljes anläggas lämpliga glasögon ju förr desto hellre.

Anna K. frågar. 1). hvaraf »en växt af blindsilvåfnader» och muskler» kommer. För så vitt härmad — som sannolikt är — menas en svulst af bindväf och muskeltrådar, beror dess uppkomst på en abnorm nybildning af på stället normalt förekommande väfnads-element. Orsaken kan man sällan upptäcka. 2). Blir svulsten fullständig borttagen, har ni naturligtvis ej något men af den samma. — Blodomloppet går nog sin gilla gång — det behöfver ni ej frukta för. 3). Beror helt och hållet på orsakerna. Oftast är den beroende på bleksot, och i sådant fall äro jernmedel botemedlet. Dagliga sköljningar böra i alla händelser användas.

Dr - d.

Frågor.

Nr 1. Hvert skall man vända sig för upplysningar angående den Nya allmänna pensionsrättningen? Svar emottages med tacksamhet i Idun.

Svea.

Nr 2. Fins här någon af Iduns läsarinor, som kan säga mig adressen till hypnotisören S. V. Huth. Jag läste för någon tid sedan en annons om, att han kunde bota lamhet. Han var då i Köpenhamn.

Titty.

Nr 3. Vill någon af Iduns läsarinor upplysa mig om bästa sättet att tvätta gants de Suède.

Tita.

Nr 4. Vore särdeles tackad, om någon genom Idun ville gifva mig idé till en vacker, mindre vanlig, men dock ej så dyr bordduk.

Adli.

Nr 5. Finnes det något sätt att få bort »trädsmaak» ur chokolad?

Adli.

Nr 6. Kan någon af Iduns läsarinor underrätta mig om någon blandning (ej sammansatt af mjöl), hvaraf kan förfärdigas blom-mor och blad att sammansätta till lampmat-tor och andra prydnader?

A. J.

Nr 7. Hvarmed skall man blanda parfymead glycerin för att få den lätt flytande.

A. J.

Nr 8. Hvar finnes i Stockholm någon hus-hållsskola för bättre unga flickor att få lära sig matlagning, frågor

Elsa K.

Nr 9. En prenumerant på »Idun» beder att få veta, hvad man skall göra vid jern-grytor, som *svårta*? Att bränna och koka ur dem med flott och mjölk hjälper ej.

Alida.

Nr 10. Derest någon af »Idun» läsarinor före 30 års ålder lidit af så hög grad af svagsynthet, att denna hindrat dem att utan glasögon läsa, skriva eller utföra vanliga handarbeten, torde detta godhetsfullt meddelas i »Idun» jemte upplysning om, i hvilken grad denna svagsynthet tilltagit med åren.

Prenumerant i S.

Svar.

Nr 116. ½ kilo finkuret gummi elastikum upplöses vid lindrig värme i en glas-flaska med 2 kilo kolsvafva, hvarpå flaskan flitigt skakas och tillbindes med en våt bläsa, i hvilken man sticker en nål. Har lösningen fullständigt försiggått, tillsätter man under omröring ytterligare en kvantitet kolsvafva, tills limmet erhållit den önskade tjockleken.

Pelle B.

Breflåda.

Jack Derson. Eder humoresk saknar icke alldeles goda ansatser, men är allt för lösligt komponerad. Ni talar sjelf om Wagnerska »ledmotiv»; det är just ledmotiv er uppsats saknar. Dessutom är språkbehandlingen långt ifrån feltri. Se der vårt omdöme — enligt begäran.

Prenumerant skulle hafva läst omtalade pecoraliesamling, hade nog hans omdöme blifvit ett annat.

Rusé. Svar angående sagan skall komma i något närföljande nummer.

Albert . . . är alltid välkommen till Idun.

Red.

Innehållsförteckning:

»Mammas älskling». Poem af *Johan Nordling*. — En kinkig kvinnofråga. — Smågossarnes uppöstran. (Till mödrar.) — Vid skiljevägen. En bit verklighet upptecknad af *Ave*. — »Det var en gång». Af *Alvar Arfvidsson*. — Ojenn konkurrens. Några ord till lyckligare systrar af *Lillya*. — »Mamma, hvad skola vi leka?» Af *M. N.* — Teater och musik. — Fröken Fine. Ett referat ur verkligheten. Af *Georg Nordensvan*. — (Slutet).

Våra barn. — Bostaden. — Matlagning. — Bakning. — Efterrätter. — Huskurer. — Hvarjehanda. — Läkareåd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Annonser.

Annonpris: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser). Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

Lärrarinna, skicklig och van att undervisa större o. mindre barn i vanliga skolämnen, språk, handbeten o. något musik, anspråklös och af ett mildt sinnelag, erhåller nu strax plats hos familj nära jernvägsstation i Norrland. Ansökan med lönepret. sändas till »Skogen», Iduns byrå. [22]

En anspråklös flicka, som för sin framtida nytta önskar lära sig *Fotografi*, kan få detta på en större landsorts-atelier. Pris för hel kurs med hel inackordering 200 kr. Svar till »Framtida nytta» inlemnas å Iduns byrå f. v. b. [23]

PLATSSÖKANDE.

Mot fritt vivre ett halft års tid önskar ett ordentligt fruntimmer, som genomgått dubbel italiensk bokföring, plats som praktiserande elev på domare-, bruks- eller grosshandelskontor. Svar till »Anna», Kristianstad, p. r. [13]

Lärrarinna, lektris eller sällskap.

En lärrarinna — 22 år — önskar med första plats att undervisa i vanliga skolämnen (icke främmande språk) samt musik. Den sökande, hvilken eger vana både som lärrarinna och lektris, har god helsa och glatt lynne samt har utgått från ett mycket godt hem. Anspråken äro ej stora. De bästa rekommendationer kunna företes. Närmare upplysningar kunna erhållas genom Iduns Redaktion, dit svar, märkta »H. H.», ock torde ställas. [619]

En flicka om 22 år, med godt lynne och små pretentioner, söker sig anställning i familj. Kunnig i handbeten och road af husliga göromål. Svar till »753», Gefle, p. r. [24]

En flicka, som med goda betyg genomgått fullständigt elementarläroverk samt Smedmans handelsskola, önskar plats som biträde å kontor, helst i landsorten. Benägna svar adresseras t. »Nitton å», Falun, p. r. Referenser finnas. (G. 77) [9]

En musikalisk flicka önskar snarast plats i Stockholm eller landsorten som sällskap, lektris eller musiklärrarinna. Svar torde godhetsfullt sändas till »A.», Borås, poste restante. [3]

En ung flicka af god familj (prest-dotter) önskar nu genast eller till våren plats såsom sällskap eller ock att gå frun till handa. Den sökande är van vid alla inom hus förefallande göromål. Svar torde godhetsfullt sändas till »S. C. S.», Sandsjö station. [5]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3. Företrädesvis mag- och hudsjukdomar. Verkställer elektrolytisk behandling af abnormt växande hår, skäggvårtor o. d. [505]

Doktor Carl Flensburg 14 Lilla Vattugatan 14. Hvardagar ½3—½4. Helgdagar 10—11. Behandlar företrädesvis *Barnsjukdomar*. [297]

J. G. Hammars Lampkök. Stor värmeförmåga. Brinna luktfritt. Brillant belysning. Pris: enkla med veke 4—6 kr., extra solida 7—8 kr., med 2 vekar 12 kr. Fullkomlig belägenhet garanteras hvarje köpare. [292] **J. G. HAMMAR, 30 Malmströmsgatan**

Ny remontantrös för 1889, benämnd *Oscar II, König von Schweden*, försändes i maj 1889 i original-vinterförädlingar för kr. 6 pr st. med emballage. Fullständig beskrifning på begäran franko. Beställningar mottagas från och med i dag. Helsingborg den 20 dec. 1888. [608] **N. P. Jensen.**

John Hultenbergs Tricotvaruhandel, Regeringsgatan 28, Stockholm.

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61
3 tr. upp

få härmed rekomen-
dera sin nya,
tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.
Med största högaktning

LEVERIN & C:o

[46]

Tvätt-Inrättningen

55 Nybrogatan. *Billiga priser.* Nybrogatan 55.
Obs! Tvätt utföres äfven af härvarande ordentliga tvätterskor,
hemtas och hemsändes, då adress uppgifves pr telefon 43 90
eller pr post. [74]

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Fredsgatan 18. [20]

Mölnlycke

Manufaktur-Aktie-Bolag,
Göteborg.

Tryckt Domestik,
äktä färger, moderna mönster,
Mollskinn & Krafttyg,
Bomulls-Korderoj,
Victoria Klädningstyg,
allt med **tvinnad varp.**

Bolagets tillverkningar,

belönade med
första priset
vid utställningen i Köpenhamn
1888,

finnas till salu i alla välsor-
terade väfnadsbutiker i Sve-
rige. [25]

Billiga talkurser
i Franska språket arrangeras för dem
som ämna sig till verdensutställningen.
Anmälningstid 2-5.

Bettina Malm,
18 Kungsgatan, 3 tr. [40]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och
Orglar från in- och utländska utmärkta
Fabriker till de billigaste priser.
För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af **Flyglar**
från Blüthner och **Pianinos** från G.
Schwechters berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp.,
38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos
från **J. G. Malmsjö.** [525]

Fru Sofia Eklund
förfärdigar
reformerade underkläder.

26 Biblioteksgatan 26
Stockholm. [281]

Metertabellkort

i plånboksformat, omfattande de 4 af-
delningarne af Metersystemet, med så
väl förvandlings- som prisberäknings-
tabeller, hvarä äfven kan anbringas
tryck af firma, affär m. m., utgifna af
undertecknad, säljas med påtryckt firma
etc. eller detaljpriset (5 öre) till netto
kr. 26 och utan kr. 17 för 1,000 kort.
Dubbla kort kr. 30 och 22; vid större
parti betydlig rabatt. Order emot re-
missa utföres genast.

Prof gratis mot porto.

Eug. Forsman,
Stockholm. [4]

Skriftlig undervisning i **stenografi**
(Arends' system) erhålles af skicklig
lärarinna mot insändande af 15 kronor
jemte noggrann adressuppgift till Red.
af Idun. [566]

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga
förråd af alla slag plantskoleartiklar
är nu utkommen och tillsändes franko.
Helsingborg i september 1888.

[522] *N. P. Jensen.*

**E. J. ANDERSSONS
PIANOLAGER**

Försäljning och Uthyrning
Mästersamuelsgatan 26, Stockholm. [11]

TJULANDER & C:o,
VINHANDEL,

55 Drottninggatan 55,
rekommendera sitt välsorterade lager af endast äkta utländska
Viner och Spirituosa.

Särskildt framhålls: finare **Champ.-Cognac** från de förnämsta
firmor, flere år här i lager, **Bordeaux-viner** af välkända firmor
samt **hvitt Portvin**, särdeles omtyckt. [318]

**Fru J. Gullbergs
DANSINSTITUT**

(Brunkebergstorg n:r 2)

börjar vårkursen omkring 15-20 januari. Lektionstider som förut.
Utmärkt noggrann och allvarlig undervisning. Förstärkta lärarekrafter.

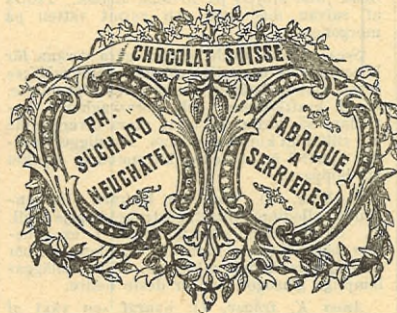
Fru Gullbergs Dansinstitut är centralt beläget:
Brunkebergstorg n:r 2, 2 tr.

Anmälningar till deltagande i vårkursen höra göras i god
tid före kursens början och mottagas
dagligen i lärarinns privata bostad:
Vestmannagatan 33, 2 tr.

Biträdande lärarinna: **Josefine Gullberg,**
Frkn Augusta Johannesén. [12] född Johannesén.

SUCHARD.

17 Guld- och Silfvermedaljer. **Suchard's Chocolat.**

Fabriksmärke.

Erkänd utmärkt kvalitet.
Samtliga Suchard's Chocolader äro
garanterade ren Cacao och socker utan
tillsats.
Suchard's Praliner, Gianduja,
Capsules, Noisettes, Nougatines
och andra dessertchocolader rekomen-
deras.

Suchard's Cacaopulver,
Cacao Soluble, ett rent lösligt pul-
ver i bleckburkar på $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{8}$ kilo,
är drygt, välsmakande och närande.
Af Suchard's Cacaopulver får man
100 koppar på $\frac{1}{2}$ kilo. [21]

SUCHARD.

Skrif till

**K. M. Lundbergs
Bosättningsmagasin**

7 Storkyrkobrinken Stockholm Storkyrkobrinken 7
och begär profver och prisuppgifter
å Hvita väfnader till underkläder, Spetsar,
Broderier, Duktyger, Handduksväfnader,
Lakanväfnader och Sängkläder. [22]

Möbelyger. Bostrom & Bostrom Matör, m. m. Obs. Billigaste priser. Stockholm, 18 Drottninggatan 18.